

Spis treści / Змест

АД РЭДАКТАРА..... 6

DYSKUSJA / ДЫСКУСІЯ

„Літвінізм” з беларускай і літоўскай перспектывы (А.Смалянчук) 8

ARTYKUŁY I KOMUNIKATY / АРТЫКУЛЫ І ПАВЕДАМЛЕННІ

Darius Staliūnas (Wilno)

Pokłosie powstania 1863–1864 r.: nieortodoksyjna refleksja 26

Wiesław Caban (Kielce)

Zesłańcy syberyjscy z ziem litewsko-białoruskich
wobec powstania styczniowego 36

Дзмітрый Матвейчык (Мінск)

«Калейдаскоп гістарыяграфічных контрверсій»: стаўленне да паўстання
1863–1864 г. і да яго ўдзельнікаў у беларускай савецкай гістарыяграфіі
міжваеннага перыяду 61

Іна Соркіна (Варшава/Гродна)

Яўрэй ў паўстанні 1863–1864 г. (па матэрыялах Гродзенскай губерні)..... 80

Алесь Радзюк (Гродна)

Следчыя справы як крыніца па гісторыі паўстання 1863 г. 98

Darius Staliūnas (Wilno)

Język polski w jednoklasowych szkołach podstawowych w guberni
grodzieńskiej po 1906 roku: niespełnione obietnice rządu 111

Piotr Cichoracki (Wrocław)

Wpływ wojny domowej w Hiszpanii na aktywność terenową Komunistycznej
Partii Zachodniej Białorusi i jej sympatyków w latach 1936–1939 128

Іван Курловіч (Вільня)

Ад Тэруэля да Любані. Кастусь Каліноўскі як змагарны сімвал 148

Олена Кондратюк (Кіеў/Варшава)

Наступствы гуманітарнай катастрофы: украінскі погляд
на перспектывы ўкраінска-беларускіх адносін
(па матэрыялах вуснай гісторыі) 158

DIALOGI / ДЫЯЛОГІ

„Żebyśmy lepiej rozumieli Białorus”

Z antropolożką Anną Engelking rozmawia Aleksander Smalianczuk 169

DOKUMENTY / ДАКУМЕНТЫ

„Вывадовая справа” Шымона / Сямёна Каліноўскага гербу „Калінова”.

Матэрыялы да радаводу Вікенція Канстанціна Каліноўскага.

Падрыхтоўка да друку і каментары: Генадзь Семянчук, Алесь Жлутка.....197

ŻYCIE NAUKOWE / НАВУКОВАЕ ЖЫЦЦЁ

Рэцэнзіі

Андрэй Калядка (Мінск)

Пустазелле на ніве расійска-беларускай гістарычнай адукацыі

(*История белорусских земель и белорусского государства. Краткий очерк.*

Материалы к лекционному курсу. Учебное пособие для вузов.

Под ред. В. В. Даниловича, О. В. Солоповой, Санкт-Петербург 2023, 102 с.

(Труды исторического факультета МГУ. Вып. 237. Сер. III: Instrumenta studiorum, 51)235

Сяргей Грунтоў (Мінск)

Холад, голад і гісторыкі (С. Токць, А. Вашкевіч, *Холад, голад і зараза.*

Кліматычныя анамаліі, эпідэміі і соц'юм у Беларусі ў 40–50-я гады XIX ст.

(*на матэрыялах Гродзенскай губерні*), Гродна 2023, 258 с.)245

Андрэй Чарнякевіч (Варшава/Гродна)

„Як адбітак у лустры вады”: Юзаф Пілсудскі думае пра Беларусь

(J. Gierowska-Kałuża, *Józef Piłsudski wobec kwestii białoruskiej (1918–1920)*,

Warszawa 2023, 496 s.)250

Аляксандр Смалянчук (Варшава/Гродна)

Экагісторыя Заходняга Палесся, або Людзі на балоце

(S. Łotysz, *Pińskie błota. Natura, wiedza i polityka na polskim Polesiu*

do 1945 roku, Kraków 2022, 566 s.)262

Анатацыі

L. Kasmach, *Belarusian Nation-building in Times of War and Revolution*,

Budapest: Central European University Press, 2023 (А. Ластоўскі)267

Феномен „Гарадзенскай бібліятэкі”, якая прысвячаецца той Гародні,

якой мы ганарымся (*Сем месяцаў у рускай Польшчы, альбо Прыгоды*

англічаніна на беларускіх землях у 1863 г. (перакл. Аляксандр Радзюк,

Дар’я Фядотава, рэд. Аляксандр Радзюк); *Гарадзенскі гадавік*, том VIII

(рэд. Юры Гардзееў) (А.Смалянчук)269

<i>Multicultural Commonwealth Poland-Lithuania and Its Afterlives</i> , ed. Stanley Bill and Simon Lewis, University of Pittsburgh Press, 2023, 378 pp. (K. Gudelytė-Lasman).....	271
З. Колонтай, <i>Очерки истории дипломатической службы в Беларуси: судьбы и события: 1919–1930-е гг.</i> , Минск 2023, 279 с. (А. Чарнякевіч)	274
A. Prymaka-Oniszk, <i>Kamienie musiały polecieć. Wymazywana przeszłość Podlasia</i> , Wołowiec 2024, 440 s. (А. Смалянчук)	275
<i>The Belarusian shtetl: history and memory</i> , edited by Irina Kopchenova and Mikhail Krutikov; translated by Bela Shayevich and Sebastian Z. Schulman, Bloomington, Indiana 2023, 283 p. (М. Кажанеўская).....	277
<i>Війна, наука та емоції: (не)нові концепції і підходи. Збірник матеріалів круглого столу</i> (Чернігів, 21–22 лютого 2023 р.), редакція та упорядкування С. Маховської, Київ 2023, 120 с. (О. Кондратюк)	278
<i>ЗАПИСЫ 43. Беларускі інстытут навукі й мастацтва. ZAPISY 43. Belarusian Institute of Arts and Sciences</i> , Нью-Ёрк – Вільня – Беласток 2023 (А. Смалянчук).....	279

Конференцыі

Lessons and Legacies: Bridging Disciplines, History, and Culture. International Conference on the Holocaust, Prague, 6–9 November 2023 (І. Соркіна)	282
IX Міжнародная анлайн-канферэнцыя Цэнтра беларускіх студыяў Варшаўскага ўніверсітэта „Ідэі нацыянальнай свабоды і сацыяльнай справядлівасці ў паўстаннях 1794, 1830 і 1863–1864 гадоў”, Варшава, 25 лістапада 2023 г. (С. Токць)	283
XI Міжнародны кангрэс даследчыкаў Беларусі, Гданьск, 22–24 верасня 2023 г. (А. Ластоўскі)	285
Звесткі пра аўтараў	287